

Sygn. akt VI ACa 868/18

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Maciej Kowalski Sędziowie: SA Ksenia Sobolewska - Filcek (spr.)

SA Małgorzata Kuracka

Protokolant: Patryk Pałka

po rozpoznaniu na rozprawie 12 lutego 2020 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) reprezentowanego przez (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) w W. (następca prawny (...) Bank (...) S.A. w W.)

o wpisanie zmian dotyczących funduszu do rejestru funduszy inwestycyjnych

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 25 września 2018 r., sygn. akt VII NsRej 4337/18

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie w punkcie drugim (II) i wnioski o wpis w rubryce 4,6 i 8 przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Sygn. akt VI ACa 868/18

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wniosek (...) Bank (...) S.A. w W. (obecnie - (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) w W.), będącego depozytariuszem likwidowanego funduszu inwestycyjnego (...) o wpis:

- w rubryce 4 - polegający na wykreśleniu danych dotyczących firmy (...), siedziby i adresu oraz sposobu reprezentowania i numeru wpisu towarzystwa do rejestru przedsiębiorców wraz z oznaczeniem sądu prowadzącego rejestr;
- w rubryce 6 – polegający na wykreśleniu członków zarządu (...) jako uprawnionych do reprezentowania funduszu;
- w rubryce 8 – poprzez wpisanie zmian statutu w brzmieniu określonym w akcie notarialnym z 2 lutego 2018 r.

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskowany wpis wykracza poza zapisy ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi. Nie przyznaje ona bowiem depozytariuszowi kompetencji zarządu funduszu. Zgodnie z jej zapisem, w przypadku cofnięcia przez (...) zezwolenia (...) reprezentującemu fundusz na dalsze prowadzenie działalności, fundusz reprezentuje depozytariusz, jednak jedynie do czasu przejścia zarządu przez inne (...), nie dłużej, niż 3 miesiące.

Dopiero w sytuacji przejęcia zarządu przez inne (...) depozytariusz jest obowiązany do zmiany statutu funduszu w zakresie, o którym mowa w art. 18 ust 2 pkt 2 ustawy, to jest co do firmy, siedziby i adresu towarzystwa.

W sytuacji natomiast, gdy termin ten upłynie bezskutecznie, depozytariusz staje się likwidatorem funduszu, co również nie oznacza zarządu funduszem, ani uprawnienia do zmiany statutu.

Sąd Okręgowy stwierdził też, że spornym aktem notarialnym depozytariusz dokonał zmiany statutu funduszu w zakresie jego reprezentacji, co oznacza zmianę firmy, siedziby i adresu (...), jednak w okolicznościach tej sprawy jest bezprawne. Ponadto, zmiana w zakresie art. 4 statutu oznacza nadanie depozytariuszowi funkcji jednego z organów funduszu, co również nie jest zgodne z ustawą.

W apelacji od powyższego postanowienia wnioskodawca (...) w likwidacji, działający przez likwidatora (...) Bank (...) S.A. w W. (obecnie (...) Bank (...) (Spółka Akcyjna) w W.), zaskarżając je w całości, zarzucił Sądowi Okręgowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj.:

a. art. 233 §1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, a w szczególności: nieuwzględnienie okoliczności wydania przez (...) decyzji o cofnięciu zezwolenia na wykonywanie działalności przez (...) S.A. (dalej: (...)), uzasadniającej wykreślenie z rejestru funduszy inwestycyjnych danych dotyczących firmy, siedziby i adresu (...), sposobu reprezentacji (...), numeru wpisu (...) do rejestru przedsiębiorców, wraz z oznaczeniem sądu prowadzącego rejestr, jak również danych dotyczących członków zarządu (...) oraz błędne wnioskowanie, iż zmiany w zakresie art. 4 statutu nadają depozytariuszowi funkcję jednego z organów funduszu;

b. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niedostateczne wyjaśnienie podstawy prawnej zaskarżonego postanowienia i pominięcie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia odniesienia do dowodów, które uzasadniają dokonanie zmian w rejestrze w zakresie odnoszącym się do (...), w szczególności brak oceny prawnej dopuszczalności złożenia przez Fundusz wniosku o zmianę danych w rejestrze funduszy inwestycyjnych, zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i wpływu okoliczności związanych z reprezentacją Funduszu przez (...) Bank (...) S.A. na możliwość złożenia takiego wniosku przez Fundusz;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a. polegające na pominięciu art. 17 ust. 1 i 2 ustawy, stanowiącego podstawę złożenia przez Fundusz wniosku o wykreślenie z rejestru funduszy inwestycyjnych danych dotyczących firmy, siedziby i adresu (...), sposobu reprezentacji (...), numeru wpisu (...) do rejestru przedsiębiorców, wraz z oznaczeniem sądu prowadzącego rejestr, jak również danych dotyczących członków zarządu (...);

b. błędną wykładnię art. 68 ustawy poprzez przyjęcie, że w okresie, w którym Bank działa jako reprezentant Funduszu możliwe jest dokonywanie zmian statutu Funduszu wyłącznie w sytuacji przejęcia zarządzania Funduszem przez inne (...) oraz pominięcia wynikających z tego przepisu uprawnień Banku do reprezentowania Funduszu, w tym do dokonywania zmian jego statutu i zgłaszania w jego imieniu zmiany danych do rejestru funduszy inwestycyjnych;

c. pominięcie art. 248 § 1 ustawy, w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 21 czerwca 2005 r. w sprawie trybu likwidacji funduszy inwestycyjnych, uprawniających Bank, jako likwidatora Funduszu, do zgłaszania w jego imieniu zmiany danych do rejestru funduszy inwestycyjnych.

Wobec postawionych zarzutów apelant wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w części dotyczącej oddalenia wniosku o wpisanie do rejestru funduszy inwestycyjnych zmiany w rubryce 4, 6 i 8 oraz przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, co w niniejszej sprawie, z uwagi na treść art. 694⁷ k.p.c. w zw. z art. 694¹ § 2 k.p.c., skutkowało uchynieniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Nie jest wprawdzie uzasadniony zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., skoro Sąd Okręgowy oddalił wnioski w części objętej apelacją, nie z powodu braku wykazania zmian w stanie faktycznym i prawnym Funduszu, a ze względu na odmienną, niż postuluje skarżący, ocenę uprawnień depozytariusza do występowania o wpis do rejestru funduszy inwestycyjnych.

Sąd Okręgowy niewątpliwie natomiast, z naruszeniem art. 328 § 2 k.p.c. zaniedbał wskazania podstawy prawnej odmowy dokonania wnioskowanego wpisu (wraz z jej pogłębioną analizą).

W ocenie Sądu Apelacyjnego zasadne są też podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego. W pierwszej kolejności Sąd Apelacyjny zważył, że regulacje ustawy z 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (dalej: u.f.i.) mają w przeważającej części charakter publicznoprawny, reguluje w sposób spójny i zupełny wszystkie formy zbiorowego inwestowania, odnosząc się nie tylko do funduszy inwestycyjnych, lecz również do (...) (alternatywnych spółek inwestycyjnych) oraz reguluje kwestie uczestnictwa w funduszach i instytucjach wspólnego inwestowania mających siedzibę poza granicami kraju. Służą one ochronie nie tylko interesów wierzycieli funduszu, w tym jego uczestników, ale także ochronie szeroko rozumianych interesów uczestników obrotu finansowego (art. 1 u.f.i.).

Sam rejestr funduszy inwestycyjnych służy gromadzeniu danych istotnych z punktu widzenia inwestorów (art. 17 u.f.i.). Nie ma on wprawdzie przymiotu jawności materialnej, co oznacza, że wpis w rejestrze nie wiąże się z domniemaniem prawdziwości wpisanych danych, jednak w art. 16 ust. 3 u.f.i. wprowadzono obowiązek Ministra Sprawiedliwości takiej organizacji rejestru, by zapewniła zgodność danych ujawnionych w rejestrze ze stanem faktycznym i prawnym.

Dlatego też, zgodnie z § 10 ust 2 rozporządzenia Ministra (...) z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie rejestru funduszy inwestycyjnych (Dz.U.2016.2188), sąd rejestrowy zobowiązany jest badać, czy zgłoszone dane są zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy, jeśli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości. Sąd rejestrowy wypełnia więc funkcję ewidencyjną, informacyjną i kontrolną, realizując zadania związane z prowadzeniem rejestru funduszy inwestycyjnych (utworzenie rejestru i utrzymanie jego aktualności), zapewnieniem jego jawności oraz kontrolą zgodności z prawem przewidzianych ustawą czynności dotyczących funduszy w zakresie istotnym z punktu widzenia wskazanych wyżej funkcji sądu rejestrowego, w tym także funkcji gromadzenia danych istotnych dla inwestorów, celem zapewnienia bezpieczeństwa obrotu.

Sąd Apelacyjny zważył też, że w świetle powołanych wyżej przepisów (...) pełni funkcję organu funduszu, zarządza nim i reprezentuje w kontaktach z osobami trzecimi. Natomiast depozytariusz funduszu, to bank, w którym przechowywane są aktywa funduszu. W sytuacjach wskazanych w ustawie (jak w sprawie niniejszej) może być on likwidatorem funduszu. Taką właśnie funkcję wobec Funduszu pełni w tej sprawie Bank (...).

Ustawa o funduszach inwestycyjnych co prawda nie zawiera jednoznacznego zapisu dotyczącego zarządu likwidowanym funduszem, jednak zgodnie z art. 249 ust 1. u.f.i. likwidacja funduszu inwestycyjnego polega na zbyciu jego aktywów, ściąganiu należności, zaspokojeniu wierzycieli i umorzeniu jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych przez wypłatę uzyskanych środków pieniężnych uczestnikom funduszu, proporcjonalnie do liczby posiadanych przez nich jednostek uczestnictwa lub certyfikatów inwestycyjnych. Czynności te zaliczają się zaś do czynności zarządczych. Potwierdza tę ocenę § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie trybu likwidacji funduszy inwestycyjnych, który stanowi, że z dniem otwarcia likwidacji funduszu likwidatorowi przysługują wyłączne prawa do reprezentowania funduszu i zarządzania funduszem.

Dlatego też, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, likwidator nie jest pozbawiony uprawnienia do występowania o dokonanie wpisu w rejestrze, innego, niż wskazany wprost w art. 248 ust. 4 u.f.i. Wniosek dotyczący wpisu w rubryce 4 i 6 pozostaje też w zgodzie z rzeczywistym stanem rzeczy oraz z prawnymi skutkami decyzji (...). Realizuje także informacyjną funkcję rejestru oraz służy ochronie uczestników obrotu gospodarczego. Natomiast wniosek o wpis w rubryce 8 winien być poddany przez sąd rejestrowy ponownej analizie, także przy uwzględnieniu tego, że winna się w niej znajdować wzmianka o statucie funduszu oraz jego zmianach, ze wskazaniem tych zmian, a zmiana statutu należy do uprawnień osoby pełniącej jego zarząd.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i z art. 694⁷ k.p.c. w zw. z art. 694¹ § 2 k.p.c.